

Bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen

Naam opdracht	Bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen
Datum	8 september 2015
Ambtelijk Opdrachtnemer	Michel Bruggeman
Ambtelijk opdrachtgever	Gerald Grashof
Bestuurlijk opdrachtgever	Herman Engberink

1. Aanleiding

Een aantal recente ontwikkelingen geven aanleiding om de toekomstige uitvoering op het gebied van Werk en Inkomen nader te bekijken. Hierna worden de ontwikkelingen in chronologische volgorde kort beschreven.

- Eind vorig jaar is het Beleidskader Participatiewet door de gemeenteraad vastgesteld. In dit beleidskader staan een aantal uitgangspunten (o.a. we investeren alleen nog in klanten met groeipotentieel) geformuleerd die leidend zijn bij de uitvoering van de Participatiewet in de komende jaren. Met de komst van de Participatiewet zijn ook de kenmerken van onze doelgroep met ingang van 1 januari 2015 meer divers geworden. Wij zijn nu ook verantwoordelijk voor de re-integratie van nieuwe Wajongers met arbeidsvermogen en klanten die voorheen op de Wsw waren aangewezen.
- In maart 2015 is de samenwerkingsovereenkomst getekend met o.a. 13 andere gemeenten, het UWV en werknemers en werkgeversorganisaties om de samenwerking binnen het Regionaal Werkbedrijf Stedenvierkant te formaliseren. De belangrijkste opdracht voor het Regionaal Werkbedrijf is het realiseren van de banenafpraak die in het Sociaal Akkoord is vastgelegd (het creëren van 125.000 banen in het land).
- In het voorjaar van 2015 heeft de gemeente Deventer ons nadrukkelijk verzocht om deel te gaan nemen aan Deventer Werk talent (een samenwerkingsverband tussen de gemeente Deventer en Sallcon waarbij de re-integratieactiviteiten van beide zijn gebundeld). Voordeel is dat je dan krachtiger als subregio binnen het Regionaal Werkbedrijf kunt optreden. De vraag vanuit Deventer is ook ingegeven doordat zij Deventer Werk talent graag onder willen brengen binnen de Sallconstructuur.
- Uit de meicirculaire 2015 blijkt dat het re-integratie budget ten opzichte van 2015 de komende jaren met ongeveer 20% daalt naar ongeveer € 120.000 per jaar. We hebben dus steeds minder middelen voor een grotere en steeds moeilijker te re-integreren doelgroep.
- De aanhoudende sterke economische ontwikkeling van met name de regio Zwolle en de mogelijke samenwerking met deze regio. Eind juni 2015 hebben de gemeenten Deventer en Zwolle aangegeven dat zij gaan bekijken of ze meer kunnen gaan samenwerken om zo economisch nog sterker te worden.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn de aanleiding om een bestuursopdracht te formuleren om de uitvoering op het beleidsterrein Werk en Inkomen voor de komende jaren nader te bekijken. Voordat de bestuursopdracht wordt geformuleerd wordt eerst de context nog nader beschreven.

2. Context van de opdracht

Het Beleidskader Participatiewet en in iets mindere mate de samenwerkingsovereenkomst Regionaal Werkbedrijf vormen de beleidsmatige context van deze bestuursopdracht. Daarnaast is de Bedrijfsvoeringsvisie "naar de organisatie van morgen" van belang aangezien deze bestuursopdracht de uitvoering op het gebied van Werk en Inkomen betreft. Hierna worden in het kort de belangrijkste elementen van de genoemde documenten beschreven en er zal tot slot nog worden ingegaan op de financiële context van de bestuursopdracht.

Beleidskader Participatiewet

Eind 2014 is het Beleidskader Participatiewet 2015-2018 vastgesteld. De Participatiewet is één van de drie decentralisaties en voegt de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) samen. Er ontstaat zo één regeling voor alle mensen die kunnen werken maar daarbij ondersteuning nodig hebben.

Er is in het beleidskader geconcludeerd dat er voor een grotere en steeds moeilijker te re-integreren doelgroep steeds minder middelen beschikbaar zijn. Dit leidt tot onvermijdelijke keuzes. Zo ligt de focus in de uitvoering van de Participatiewet op uitstroom naar betaald werk, zodat iemand weer in zijn of haar eigen bestaan kan voorzien, zelfredzaam is en participeert in de maatschappij. Daarnaast wordt er vanuit het Participatiebudget alleen nog maar geïnvesteerd in trajecten voor klanten met een groeipotentieel.

Samenwerkingsovereenkomst Regionaal Werkbedrijf

In het sociaal akkoord van werkgevers, werknemers en overheid is geregeld dat de gemeenten samen met de partners in de arbeidsmarktregio een Regionaal Werkbedrijf ontwikkelen. Het Werkbedrijf vormt de schakel tussen werkgevers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die begeleid kunnen worden naar werk. De opgave is om via de samenwerking een 'plus' te zetten op de bestaande dienstverlening. Er wordt gewerkt op basis van een gezamenlijk marktwerkingsplan en dienstverlening aan werkgevers wordt zoveel als mogelijk op elkaar afgestemd, zodat drempels voor werkgevers worden weggenomen. Er wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij lokale initiatieven. De samenwerkingsovereenkomsten die de deelnemende partijen hebben gemaakt zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die eind maart 2015 door alle partijen is ondertekend.

De benodigde middelen voor uitvoering van de activiteiten van het Regionaal Werkbedrijf worden jaarlijks opgenomen in het marktwerkingsplan. Daarbij kan gedacht worden aan kosten die door de diverse geledingen worden gemaakt: gemeenten (inzet formatie en participatiebudget), UWV (inzet formatie en re-integratiebudget), werkgevers (kosten begeleiding en werkplekaanpassing etc.), vakbonden en werkgevers (inzet middelen opleidings- en ontwikkelfondsen). In de samenwerkingsovereenkomst is opgenomen dat gemeenten altijd verantwoordelijk blijven voor de inzet van hun eigen Participatiebudget.

Bedrijfsvoeringsvisie "naar de organisatie van morgen"

In de Bedrijfsvoeringsvisie "naar de organisatie van morgen" staat beschreven dat de missie van onze gemeente ook de komende jaren gehandhaafd blijft:

Een dijk van een organisatie waarin enthousiaste medewerkers kwaliteit leveren aan de samenleving!

Deze missie is vervolgens vertaald in de volgende visie op de bedrijfsvoering:

1. Benut de kracht van een relatief kleine plattelandsgemeente liggend tussen twee steden met een aanzienlijk verzorgings- en voorzieningenniveau:
 - a. Communicatie: kloof tussen bestuur en burger kan relatief klein worden gehouden door herkenbaar en actief kernenbeleid te continueren en te versterken;
 - b. Partnerschap: herkenbare positionering in de lokale samenleving op basis van maatschappelijk, ruimtelijk en economisch partnerschap door middel van kleinschaligheid, korte lijnen, lokaal relatienetwerk en een overzichtelijk krachtenveld;
 - c. Dienstverlening: toegevoegde waarde leveren op basis van kennis van de lokale gemeenschap, lokale netwerken en instellingen.

2. (H)erken de beperkingen van een relatief kleine plattelandsgemeente:
 - a. Kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid vormen de criteria in hoeverre de schaal van onze gemeente een beperking vormt voor de realisering van de ambities.
 - b. Samenwerking met andere gemeenten vormt de eerste optie om schaalbeperkingen op te heffen en heeft de voorkeur boven uitbesteden aan marktpartijen.

Diverse elementen van de hiervoor beschreven visie zullen terugkomen bij de uitvoering van deze bestuursopdracht.

Omvang klantenbestand en uitkeringslasten

Het aantal huishoudens dat van onze gemeente een bijstandsuitkering (of soortgelijke uitkering) ontvangt is de laatste jaren behoorlijk toegenomen. Eind 2013 ontvingen 148 huishoudens een uitkering, terwijl dit er eind 2014 160 waren. Op 1 september 2015 is dit verder opgelopen naar 165 huishoudens.

In het kader van de Participatiewet ontvangen wij een BUIG-budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) om de uitkeringen van te betalen en een Participatiebudget om de kosten van de re-integratieactiviteiten te betalen en de Wsw van uit te (laten) voeren. Op het Participatiebudget wordt later ingegaan maar voor wat het BUIG-budget betreft kan worden opgemerkt dat de ontwikkelingen in de omvang van het klantenbestand er over heel 2014 toe hebben geleid dat de totale uitkeringslasten (dus niet alleen WWB, maar ook IOAW, IOAZ en Bbz) na aftrek van de ontvangen baten € 2.174.607 bedroegen. Aangezien de lasten meer dan 10% het beschikbare (rijks)budget van € 1.906.582 overschrijden is er (net als overigens in 2013) een individuele aanvullende uitkering aangevraagd over 2014. Als deze aanvullende uitkering ad € 77.367 volledig wordt toegekend dan wordt het tekort op de uitkeringslasten voor 2014 beperkt tot 10% van het toegekende rijksbudget. Dit komt overeen met een bedrag van € 190.659,-. In december 2015 wordt de definitieve beslissing hierover verwacht.

Participatiebudget

Het Participatiebudget bestaat zoals hiervoor al is aangegeven uit een deel voor het betalen van de re-integratieactiviteiten om klanten weer aan het werk te helpen en een deel om de Wsw van uit te (laten) voeren. Het Wsw-deel binnen het Participatiebudget, € 2.191.107 voor 2016 en teruglopend tot € 1.608.219 voor 2020, wordt in zijn geheel overgemaakt aan Sallcon. Er is een Herstructureringsplan Wsw 2014-2020 vastgesteld, waarin beschreven staat hoe de bezuinigingen op de Wsw zo goed mogelijk opgevangen kunnen worden.

Het re-integratiedeel binnen het Participatiebudget om klanten met een Participatiewetuitkering aan het werk te helpen bedraagt voor 2016 € 150.655, terwijl het voor 2015 nog € 188.589 is. Ten opzichte van 2015 is dit dus een daling van ruim 20%! Uit onderstaand overzicht blijkt dat het budget de jaren daarna eerst nog fors verder daalt en daarna weer licht stijgt.

Ontwikkeling Re-integratiedeel Participatiebudget 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Re-integratie	188.589	150.655	131.729	117.653	129.892	139.438

Bron: meicirculaire 2015

3. Omschrijving van de bestuursopdracht

Zoals hiervoor al is beschreven zijn er een aantal ontwikkelingen die aanleiding geven om de uitvoering op het beleidsterrein van Werk en Inkomen nader te bekijken. De context waarbinnen dit tot stand moet komen is bij het vorige punt uitgebreid beschreven.

De bestuursopdracht wordt als volgt geformuleerd:

Analyseer de huidige uitvoering op het beleidsterrein Werk en Inkomen en beschrijf op welke onderdelen er nog verbeteringen kunnen worden doorgevoerd om de doelstellingen van het Beleidskader Participatiewet in de komende jaren nog beter te kunnen realiseren. Geef hierbij geprioriteerd aan welke opties er zijn om deze verbeteringen door te voeren en aan welke randvoorwaarden dan moet worden voldaan.

Het uitvoeren van deze bestuursopdracht moet leiden tot een rapportage waarin de verbetervoorstellen en de bijbehorende randvoorwaarden staan beschreven, zodat duidelijk is op welke wijze en met welke middelen de transitie van de bestaande naar de gewenste situatie tot stand kan worden gebracht met als uiteindelijk resultaat dat we onze doelstelling om zoveel mogelijk mensen aan betaald werk te helpen nog beter kunnen realiseren.

Bij de aanleiding voor deze opdracht is aangegeven dat de gemeente Deventer ons nadrukkelijk heeft verzocht om deel te gaan nemen aan Deventer Werktalent (een samenwerkingsverband tussen de gemeente Deventer en Sallcon waarbij de re-integratieactiviteiten van beide zijn gebundeld). In de rapportage moet dan ook in ieder geval antwoord worden gegeven op de vraag wat de mogelijke meerwaarde voor ons is om deel te gaan nemen aan Deventer Werktalent, welke samenwerkingsvorm daarbij de voorkeur heeft en wat de noodzakelijke randvoorwaarden zijn.

Uitgangspunt bij het uitvoeren van de bestuursopdracht is dat we zoveel als mogelijk gebruik maken van de kracht van een relatief kleine gemeente en het goede van onze huidige dienstverlening behouden.

Draagvlak

Een belangrijk onderdeel bij de uitvoering van de bestuursopdracht is het raadplegen van onze samenwerkingspartners. Zo zullen er in ieder geval gesprekken plaatsvinden met vertegenwoordigers van de Cliëntenraad WWB, Deventer Werktalent, Sallcon en de gemeente Deventer. Tevens zullen een aantal medewerkers uit onze eigen organisatie worden bevestigd. Deze gesprekken vormen belangrijke input voor de te formuleren verbetervoorstellen en zorgen ervoor dat er draagvlak ontstaat voor de voorstellen.

Voor wat betreft de interne communicatie wordt nog opgemerkt dat de medewerkers die belast zijn met de uitvoering op het beleidsterrein van Werk en Inkomen geïnformeerd zijn over de inhoud van deze bestuursopdracht en zij zullen de komende maanden op de hoogte worden gehouden van relevante ontwikkelingen en zoals hiervoor al is aangegeven zal een aantal van hen om input worden gevraagd. Tot slot wordt nog gemeld dat de ondernemingsraad ook geïnformeerd wordt over deze bestuursopdracht.

4. Uitwerking van de opdracht

Voor de uitwerking van deze opdracht wordt de volgende, tijdelijke, projectorganisatie ingericht:

- Coördinerend bestuurlijk opdrachtgever: Herman Engberink, wethouder;
- Ambtelijk opdrachtgever: Gerald Grashof, adjunct-directeur;
- Ambtelijk opdrachtnemer: Michel Bruggeman, teamleider Werk, Inkomen en Zorg.

De coördinerend bestuurlijk opdrachtgever draagt zorg voor afstemming over de voortgang van deze bestuursopdracht binnen het college. De ambtelijk opdrachtgever faciliteert de ambtelijk opdrachtnemer en laatstgenoemde is operationeel verantwoordelijk voor het project en na overleg met de ambtelijk opdrachtgever beslist hij over de voortgang. Er zal veelvuldig overleg zijn met de coördinerend bestuurlijk opdrachtgever om in ieder geval het plan van aanpak, de tussentijdse resultaatbeschrijvingen en de concept eindrapportage te bespreken.

Begroting

Deze bestuursopdracht kan niet geheel binnen de huidige capaciteit worden uitgevoerd en daarom zal er externe expertise ingehuurd worden. De ingehuurde kracht is verantwoordelijk voor de te maken analyse en het doen van verbetervoorstellen inclusief het aangeven van de bijbehorende noodzakelijke randvoorwaarden. Hiertoe zal hij of zij een plan van aanpak moeten opstellen en dit ook grotendeels zelf moeten uitvoeren. Hij of zij moet regelmatig een terugkoppeling geven en uiteindelijk moet er een eindrapportage worden opgeleverd die ter besluitvorming aan u kan worden voorgelegd. Er wordt geschat dat de uitvoering van de opdracht ongeveer 150 uur in beslag neemt. Dit betreft de uren van de in te huren medewerker. Uitgaande van een uurtarief van € 100,- betekent dit dat het totaal benodigde budget € 15.000,- exclusief BTW bedraagt. Deze kosten kunnen worden opgevangen binnen de post Uitvoeringsbudget Participatiewet.

5. Tijdpad

De uitwerking van de opdracht start oktober 2015 en wordt februari 2016 afgerond met de oplevering van een rapportage op basis waarvan u een besluit kan nemen over de door u gewenste toekomstige uitvoering van het beleidsterrein Werk en Inkomen. Tevens zal dan bekeken worden op welke wijze de gemeenteraad bij het vervolg wordt betrokken.